

Bedre behandling af husholdningsaffald vil mindske udledningen af drivhusgasser

- Affaldsmængden ventes at stige 25 % fra 2005 til 2020.
- Øget genanvendelse af affald frem for deponering er en af hovedforudsætningerne for at kunne takle miljøpåvirkningerne fra den stigende affaldsmængde.
- Stigende genanvendelse og forbrænding med energiudnyttelse forventes at forårsage et betydeligt fald i udledningen af drivhusgasser fra affaldsbehandlingen frem til 2020.
- Hvis det lykkes at begrænse eller undgå stigninger i affaldsmængden, vil udledningen af drivhusgasser fra affaldssektoren mindskes og medføre andre fordele for vores samfund og miljø.

Den voksende affaldsmængde

I 1995 producerede hver europæisk borger i gennemsnit 460 kg husholdningsaffald ⁽¹⁾. I 2004 var mængden steget til 520 kg pr. person og den forventes i 2020 at nå op på 680 kg pr. person. Alt i alt en stigning på næsten 50 % i løbet af 25 år. Denne forventede stigning i affaldsmængden er baseret på en forventet fortsat vækst i de private husholdningers forbrug (dvs. en gennemsnitlig vækst i EU-15 og EU-12 på henholdsvis 2 % og 4 % årligt frem til 2020 (EC, 2006)) og på, at den nuværende udvikling i forbrugsmønstret fortsætter.

Som vist i figur 1 er der imidlertid på dette punkt betydelige forskelle mellem EU-15 ⁽²⁾ og EU-12 ⁽³⁾. Mens en borger i EU-15 gennemsnitligt producerede 570 kg i 2004, var tallet kun 335 kg for en borger i EU-12. Men efterhånden som EU-12-landenes økonomi og forbrugsmønstre udvikler sig, forventes affaldsmængden i de kommende 15 år at nærme sig det nuværende niveau i EU-15. Frem til 2020 forventes mængden af affald i EU-15 og EU-12 at stige med henholdsvis 22 % og 50 %. I hele denne periode vil over 80 % af den samlede mængde husholdningsaffald i Europa blive produceret i EU-15.

Hvis hele EU's produktion af husholdningsaffald i 2020 (dvs. ca. 340 millioner ton) blev bredt ud på jorden, ville det kunne dække hele Luxembourg i et 30 cm tykt lag eller Malta i et 2,5 m tykt lag!

Disse tal viser, at der må sættes betydeligt mere ind på at undgå affaldsproduktion, hvis det skal lykkes at opfylde målet i det sjette miljøhandlingsprogram om en væsentlig reduktion af affaldsmængden.

Øget nyttiggørelse og fjernelse af affald fra deponering

Historisk har deponering været den dominerende

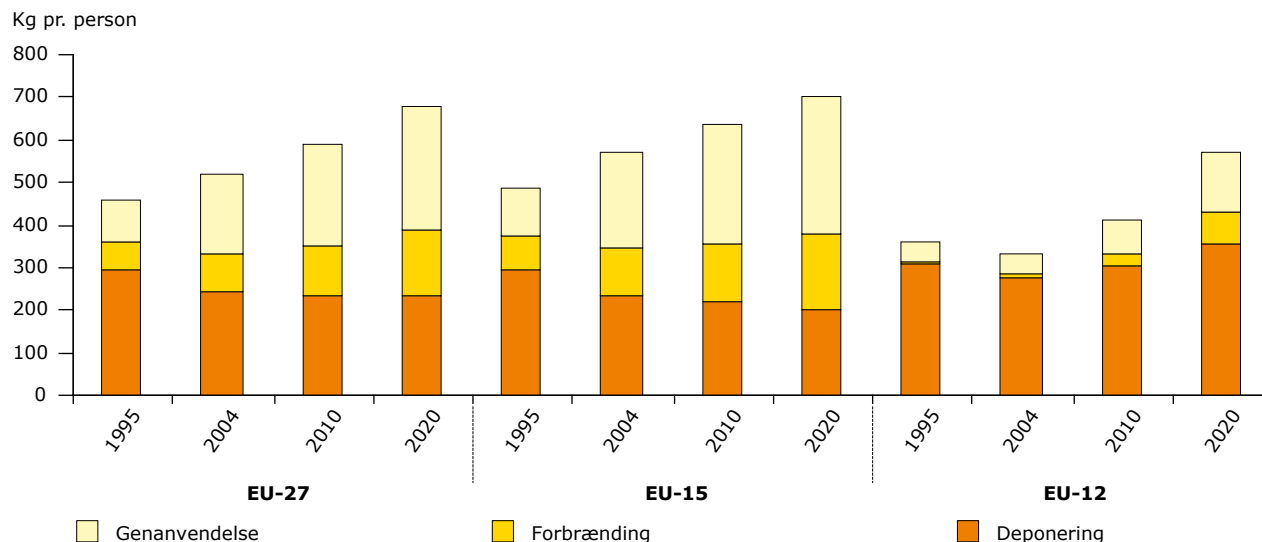
⁽¹⁾ Affald fra husholdninger og lignende affald fra kontor og handel.

⁽²⁾ Østrig, Belgien, Danmark, Finland, Frankrig, Tyskland, Grækenland, Irland, Italien, Luxembourg, Nederlandene, Portugal, Spanien, Sverige, Det Forenede Kongerige.

⁽³⁾ Bulgarien, Den Tjekkiske Republik, Cypern, Estland, Ungarn, Letland, Litauen, Malta, Polen, Rumænien, Slovenien, Slovakiet.

Figur 1 Produktion og behandling af byaffald i Europa (pr. person)

Kilde: Eurostat og ETC/RWM.

metode til bortskaffelse af husholdningsaffald, men dette er aftaget betydeligt i løbet af de seneste tyve år. I 2004 blev 47 % af alt EU's husholdningsaffald deponeret (se figur 1). Denne andel forventes at falde yderligere til ca. 35 % i 2020. Genanvendelse og andre former for nyttiggørelse af materialer forventes at stige fra de nuværende 36 % til omkring 42 % i 2020. Endelig gik 17 % af husholdningsaffaldet til forbrænding i 2004, en andel, der ventes at stige til ca. 25 % i 2020.

Denne hidtidige og forventede udvikling skyldes delvis den politik, der er rettet mod øget genanvendelse og nyttiggørelse af emballageaffald (f.eks. Emballagedirektivet fra 1994) og mod at fjerne bionedbrydeligt

husholdningsaffald fra deponering (f.eks. Deponeringsdirektivet fra 1999). Som helhed forudses der en yderligere reduktion i den mængde husholdningsaffald, der deponeres, hvilket afspejler de nationale og europæiske bestræbelser på at opfylde målsætninger i bl.a. det sjette miljøhandlingsprogram.

En EEA-publikation (EEA, 2007) illustrerer medlemsstaternes forskellige strategier til affaldsbehandling, specielt i sammenhæng med Deponeringsdirektivet.

Faldende nettoudledning af drivhusgasser fra behandling af husholdningsaffald

I 2005 udgjorde udledningen af drivhusgasser fra

affaldsbehandling ca. 2 % af EU's samlede udledning.

Udledningen af metan, der er den ene af de seks drivhusgasser, der er omfattet af Kyoto-protokollen, hænger specielt sammen med landbrug (især kvægdrift) og affaldsdeponering. EU's deponeringsdirektiv kan derfor være med til at opfylde EU's mål for reduktion af udledningen af drivhusgasser, f.eks. ved nyttiggørelse af metan og ved at fjerne biologisk nedbrydeligt husholdningsaffald fra lossepladser. En anden sammenhæng mellem affaldspolitikken og klimapolitikken er det energiforbrug (og den deraf følgende udledning af drivhusgasser), der skyldes indsamling, håndtering og behandling af affald.

Nettoudledningen af drivhusgasser fra behandling af husholdningsaffald forventes at falde fra den højeste mængde på ca. 55 millioner ton CO₂-ækvivalenter i slutningen af 1980'erne til 10 millioner ton CO₂-ækvivalenter i 2020 (figur 2).

Dette skyldes udviklingen på to forskellige områder. Dels forventes der fortsat tilført en stigende mængde affald til behandlingsanlæggene som følge af en stigende affaldsmængde pr. person og forbedret affaldsindsamling. Dette øger affaldssektorens direkte udledning af drivhusgasser. I 2020 vil deponering udgøre 60 % af den samlede mængde, mens genanvendelse og forbrænding hver vil udgøre ca. 20 %.

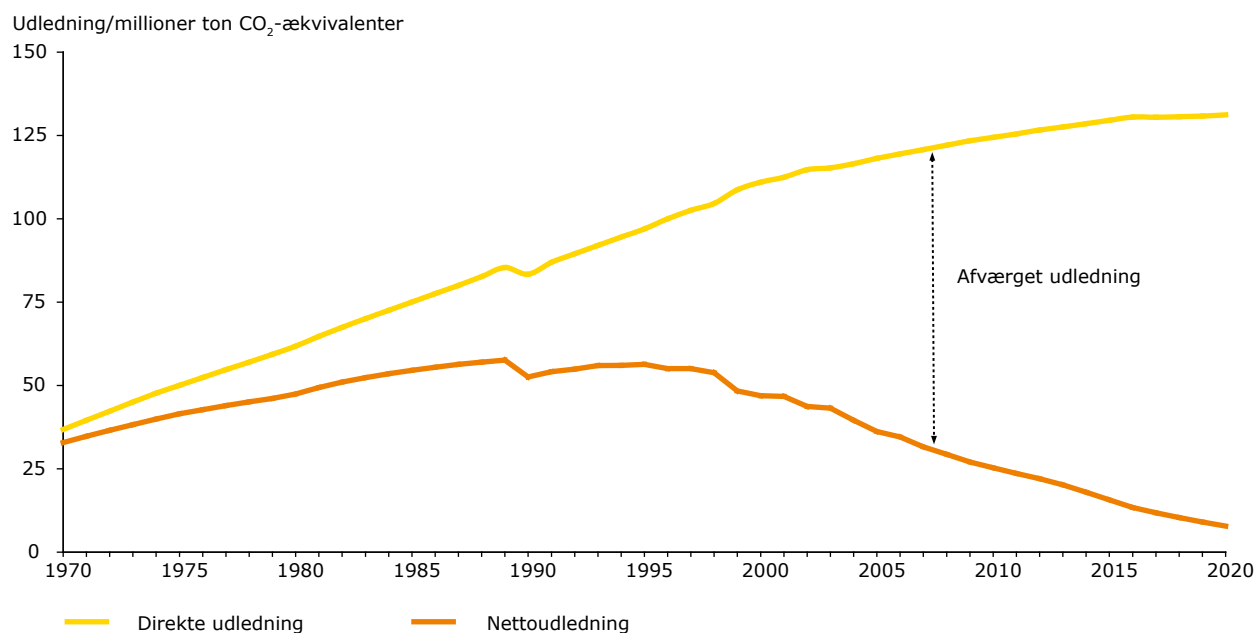
Dels vil genanvendelse og forbrænding blive anvendt i stigende omfang. Der opnås herved en besparelse (eller undgået drivhusgasudledning), som opvejer den direkte udledning. I 2020 vil genanvendelsen bidrage med 75 % til den undgåede udledning, mens forbrænding vil bidrage med næsten 25 %.

Som helhed viser fremskrivningerne således, at bedre affaldsbehandling vil mindske udledningen af drivhusgasser i Europa, hvorved miljøbelastningen afkobles fra den økonomiske vækst, som er målet i det sjette miljøhandlingsprogram. På baggrund af den forventede stigning i genanvendelse og forbrænding med energiudnyttelse giver

fremskrivningerne desuden forventning om, at det vil lykkes at opfylde det langsigtede mål om et genanvendelses-samfund, som det er formuleret i temastrategien om affaldsforebyggelse og genanvendelse.

Fremskrivningerne i denne undersøgelse forudsætter, at kapaciteten til affaldsbehandling holder trit med det voksende behov. Men hvis investeringerne i nye og bedre teknologier til affaldsbehandling ikke øges i samme tempo som stigningen i affaldsmængden, kan nettoudledningen af drivhusgasser blive højere som følge af en ineffektiv affaldsbehandling.

Figur 2 Udledning af drivhusgasser fra behandling af husholdningsaffald i EU: Udviklingen hidtil og fremskrevet

Kilde: ETC/RWM.

Flere fordele ved at begrænse eller afværge stigningen i affaldsmængden

Ifølge fremskrivningerne vil nettoudledningen af drivhusgasser falde trods den stigende affaldsmængde. Affaldssektorens nettoudledning af drivhusgasser kan imidlertid mindskes yderligere gennem tiltag, der begrænser eller afværger den forventede stigning i affaldsmængden. Den udledning, der skyldes indsamling og transport af affald, hænger nøje sammen med affaldsmængden og skønnes at udgøre mindre end 5 % af affaldssektorens direkte udledninger af drivhusgasser, hovedsagelig fordi transportafstanden for husholdningsaffald sædvanligvis er kort. I 2020 vil dette tal imidlertid repræsentere 40 % af nettoudledningen.

Begrænsningen af affaldsmængden vil også have andre fordele så som lavere omkostninger til affaldsbehandling, mindre luftforurening (med partikler og kvælstofoxider) og mindre støj fra indsamling og transport af affald. Omvendt vil udgifterne til affaldsbehandling kunne stige væsentligt, hvis affaldsmængden stiger. Omkostningerne ved indsamling og behandling af affald er særligt tyngende, og affaldsproduktion er pr. definition spild af ressourcer.

Som konklusion kan Europa ikke hvile på laurbærrene, når det gælder den stigende affaldsmængde — som afspejler vort nuværende, ikke-bæredygtige forbrugs- og produktionsmønster — da fremskridtene i affaldssektoren derved på lang sigt kan blive sat over styr.

Henvisninger

EC (2006), *European Energy and Transport — Trends to 2030 – update 2005*, De Europæiske Fællesskaber, GD TREN, Luxembourg.

EEA (2007), *The road from landfilling to recycling: common destination, different routes*, Det Europæiske Miljøagentur, København.

EEA (2008), Baggrundsdokument til EEA Briefing 2008/01, *Bedre behandling af husholdningsaffald vil mindske udledningen af drivhusgasser*, Det Europæiske Miljøagentur, København. http://reports.eea.europa.eu/briefing_2008_1/en/Supporting_document_to_EEA_Briefing_2008-01.pdf.

European Environment Agency
Kongens Nytorv 6
1050 Copenhagen K
Denmark

Tel.: +45 33 36 71 00
Fax: +45 33 36 71 99

Web: eea.europa.eu
Enquiries: eea.europa.eu/enquiries

